

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni.

Ha az item betűjele mellett 2 áll, akkor a feladatelem értéke 2 pont. Ekkor az itemre – megoldottságától függően – 0 vagy 2 pont adható. Minden más esetben a feladatelem értéke 1 pont.

Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1.
 - a) H
 - b) I
 - c) I
 - d) H
 - e) I
 - f) H
 - g) I
 - h) I
 - i) H
 - j) I
 - k) H
 - l) I

12 pont

2.
 - a) bulé aláhúzása, indoklás: ez athéni politikai intézmény/ a másik kettő Spárta államrendszeréhez kapcsolódik
 - b) sztoa aláhúzása, indoklás: a sztoa építészeti elem, oszlopsorok / a másik kettő a görög nők öltözködéséhez tartozik
 - c) Plataia aláhúzása, indoklás: Plataia, a görög-perzsa háború utolsó szakasza / a másik kettő Nagy Sándor hadjáratainak helyszíne
 - d) Cornelius Scipio aláhúzása, indoklás: római hadvezér a római-pun háborúban / a másik kettő pun hadvezér

Az egyes feladatelemek csak akkor megoldottak, ha az aláhúzás és az indoklás is helyes.

8 pont

3.
 - a) Görög filozófusok.
 - b) A római zsoldos hadsereg katonáihoz kapcsolódó fogalmak / Marius hadseregreformjának részei.
 - c) A Julius-Claudius dinasztia tagjai / a római császárság első szakaszában uralkodó császárok/ A principatus idején uralkodó császárok.
 - d) A római korban a kereszténység szervezéséhez /hierarchiájához tartozó fogalmak.

4 pont

4.A

helyszín	esemény	évszám	személy(ek)
Thermopülai-szoros	a) A perzsák csellel legyőzték a spártai királyt és katonáit.	b) Kr.e.480	c) Leónidász / Xerxész
d) Szalamisz	A görög seregek győzelme a perzsák felett	Kr.e.480	e) Themisztoklész / Xerxész
Cannae	f) A punok/Hannibál győzelme a rómaiak felett	g)Kr.e. 216.	h) Hannibál

- 4.B
 - i) a szalamiszi csatában
 - j) Hérodotosz
 - k) az **első római-pun háborúban**
 - l) a **csapóhíd (holló) segítségével kapcsolódtak a rómaiak az ellenfél hajóihoz** és ezután már közelharcban legyőzték a karthágókat

4.C Az m-r) itemek akkor megoldottak, ha a javítási útmutatóban szereplő információk szerepelnek/megjelennek a megoldásban.

- m) Marathónnál, Kr.e. 490-ben (a két elem megléte esetén megoldott az item)
- n) a csata eseményeinek helyes időrendje (megadott szakirodalom alapján):
 - Miltiadész meggyőzi Kallimakhoszt, hogy ne a kivárás, hanem a támadás mellett döntsenek
 - Ariszteidész és a támadás mellett szavazók lemondanak Miltiadész javára
 - 5 napig ő a görög hadak parancsnoka
 - vezetésével győztek a görögök a perzsák felett
- o) a perzsa sereg felszerelésének bemutatása (L! javítási segédlet)
- p) a perzsa sereg haditaktikájának leírása (L! javítási segédlet)
- q) a hopliták fegyverzetének bemutatása (L! javítási segédlet)
- r) a falanx ismertetése
- s) *Az item akkor megoldott, ha a tanuló az általa megadott adatokat logikus szövegösszefüggésben helyezte el és helyesen használta a nomenclaturát.*

„A szembenálló seregek technikája és taktikája eltér egymástól. ..a perzsa haderő legütőképesebb része az íjjakkal felszerelt lovasság volt, de a gyalogság jelentős része is íjászokból állt...Gyors helyváltoztatással különböző irányokból lecsapni az ellenségre,majd még a közelharc kibontakozása előtt elszakadni attól – ez volt taktikájuk,és ehhez a taktikához megfelelő fegyverzettel rendelkeztek. Őket magukat általában fonott pajzs és pikkelyes mellvért védte az ellenség fegyvereitől. A perzsa harcmodor sokban hasonlított akár a szkíták, akár a mi őseink harci gyakorlatához.

A görög hadsereg hoplitákból, vagyis nehézfegyverzetű gyalogosokból állt. Bronzból készült sisakot viseltek orr-és arcvéddővel, testük védelmére mellvértet és lábszárpáncélatot öltöttek. Ellipszis alakú nehéz bronzpajzsot hordtak, karjukat és kezüket bőrkötéssel óvták. Fegyverük egy rövid, egyenes vaskard és egy kb három méter hosszú vashegyű lándzsa. Az így felszerelt katonák harci alakzata a falanx volt... A sereget tíz hadvezér irányította...”

19 pont

- 5 pont**

- 7 pont**

- A súlyosbodó válság, a parasztság gazdasági hanyatlásának ismertetése (1), A Licinius-féle földtörvény felújításának javaslata (1), a bérelhető közföld/ ager publicus 500 jugerumban való maximalálása(1), kisbirtokok kialakítása a törvény érvényre jutása után megmaradt területekből(1)

5 pont

- 4 pont**

a)				N	A	P	T	Á	R	
b)					C	O	N	S	U	L
c)		V	I	A	A	P	P	I	A	
d)		T	R	I	B	U	N	U	S	
e)				G	A	L	L	I	A	
f)	P	L	B	E	J	U	S	O	K	
g)			C	R	A	S	S	U	S	
h)				F	A	R	K	A	S	
i)			N	E	R	O				
j)				L	I	M	E	S		
k)					P	A	X			
l)			C	L	I	E	N	S		
m)	C	L	A	U	D	I	U	S		
n)				V	E	S	T	A		

- 16 pont**

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY – megyei forduló - 9. évfolyam

10. a) *bulé, héliia* aláhúzása
b) *vesszőnyalábba szúrt bárd, elefántcsont jogar* aláhúzása
c) *Parthenon, Erekhtheion* aláhúzása
Feladatelemenként csak két helyes elem aláhúzása esetén megoldott az item, mindhárom elem aláhúzása esetén az item nem megoldott. **3 pont**
11. a-b) Pál római polgárként nevelődött. Eredeti neve Saul volt. Damaszkuszi útján történt csodás eseményig üldözte a keresztényeket. (1). Megtérését követően azt hirdette, hogy Krisztus halálával a megváltás megtörtént és aki hisz Jézusban, üdvözl. (1) Ez nemcsak a szegényekre, a gazdagokra is vonatkozik (1). Másik fontos tanítása, hogy Isten mindenkié (1). Tanításainak, térítő útjainak következtében egyre több keresztény gyülekezet született. (1)
Bármely helyes tartalmi elem egy megoldott feladatelemet jelent. Maximum 2 pont adható. **2 pont**
12. a) Az item (1) akkor megoldott, ha az elkészített szöveg műfaja: levél.
b-d) Az egyes források felhasználása egy-egy feladatelem megoldását jelenti. Maximum 3 pont adható.
e-l) Tartalmi elemek:

A Forum Romanum bemutatása: a keleti rész, ahol a plebejusok gyülekeztek, a nyugati rész (Comitium), amely a patriciusok gyülekezőhelye. A Comitiumon állt többek között: a Curia Hostilia (a szenátus helye), a Carcer Mamertinus (részei: Robur (börtön) és Tallianum (a kivégző hely) és a Rostra elnevezésű szószerk. Itt található a Basilica Portia, Sempronia, Opimia, később Augustus alatt az Aemilia és főképp a Julia.) A történelem folyamán sok templomot is építettek (pl. Minerváét). Később a Forum Romanumot észak felé is bővítették, és a hozzá fűződő újabb tereknek és építményeknek egész sorozata keletkezett (Forum Julium, Augusti, Vespasiani, Nervae - más néven transitorium -, Traiani - ez utóbbin volt a Basilica Traiani).

A Forum Romanumon számtalan istennek is állt temploma, itt volt Saturnus, Janus és Concordia temploma a Capitolium tövében, Vesta temploma a Palatinus tövében (közelében található a Regia nevű épület, a pontifex maximus, azaz főpap lakhelye) és később a Dioskurosoké.

A Colosseum, a Circus Maximus, a diadalívek bemutatása (pl. Septimus Severus, Titus), Maxentius és Constantinus bazilikájának megnevezése.

A római katonák fegyverzetének leírása (Sisak: A gallok, és a görögök sisakjához hasonló. Félgömb alakú, néha taréjjal díszítették. Arc- és tarkóvédő is tartozott hozzá. Pilum: Rövid, hajító dárda, melyet a szamniszoktól vettek vettek át. A csata alatt a hónuk alatt hordták, vagy elhajították. Pajzs: Gall modell alapján készült ovális lemez, vagy négyzet alakú lemez. Közepén helyezkedett el az umbó (domború, félgömb alakú dísz), mely azt a célt szolgálta, hogy az ellenfél csapása lecsússzon róla. Kard és pánccélzat: A rövid római kardok Hispániában alakultak ki. A pánccélzat sokféle volt, leggyakoribb a csuklás, vagy lemezpánccél volt. Övet csak a nagyon kiváltságos katonák hordtak, melyen a kardot rögzítették, és egy tört is. A pánccél alatt textilinget viseltek, mely szoknyában végződött, és egy bőrruhát. De viseltek fémpikkelyekkel ellátott bőrruhát is. De hordtak vasszemekből álló pánccélinget is. A kisegítő csapatok a legionáriusok kardjánál hosszabbat használtak, és a hajítódárdájuk is hosszabb volt.

<http://www.archeol.sav.sk/kelemantia/nahran4kelhu.htm> (2013. február 6.),

A Római légiók fegyverzete. In: National geographic. http://www.ng.hu/Civilizacio/2009/09/A_romai_legiok_fegyverzete

(2013. február 6.),

Briquel, Diminque és mtsai (szerk.) (1994): Róma, és a római világ története. Larousse-Officina Nova, Magyar Könyvklub, Budapest.

(Új képes történelem; 4.)

A római katonák fegyverzete. In:

<http://tortenelemklub.com/okor/romai-birodalom/165-a-romai-katonak-fegyverzete-> (2013. február 6.)

A rómaiak öltözeke: **Férfiak:** PAENULA- kör alakú gyapjú útiköpeny, sokszor kapucnis, LACERNA- könnyű, elől nyitott palást, SAGUM- vastag hadiköpeny. **KATONAI VISELET**- rövid tunika fölött fém vagy bőr pánccél, ágyékvédő, vállvédő bőrcsíkos szalagkötény. A katonák viseletét, a lacernát gyakran a szegények is hordták; a görög khlamüsnek felel meg, esős időben a tóga fölé is felvették. A légionáriusok Galliából hozták be a csuklyás köpenyt, a sagumot, amit aztán cucullusnak kereszteltek át. A római légiók katonái nem nadrággal védték lábszárukat, hanem a lábszárra tekert hosszú szövetcsíkokkal vagy harisnyákkal. **Nők:** **STÓLA**- a tunikához hasonló, de attól mindig eltérő színű, kissé uszályos diszruha. Főként tiszteletre méltó matronák, azaz családanyák hordták. Mielőtt felöltözték, felvettek egy mellpántot, a strófiut. Az öv a mell alá, a csípőre, vagy a derékra került, néha azonban hordták öv nélkül is. **PALLA**- a tógánál könnyebb és kisebb színes köpeny, de sose világos. Többnyire befedte a fejet, néha viszont csak a csípő köré csavarták

Viselettörténet. In: <http://www.divattortenet.hu/okor/okor5.1.php?p=okor5.2> (2013. február 6.)

Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér.

Maximális pont akkor adható, ha legalább 11 feladatelemet (itemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.

15 pont

Forrás: megadott szakirodalom, továbbá az alábbiak:

Élet Róma városában. A város képe 1. rész. In:

http://www.romaiokor.hu/romai_élet/mindennapi_élet/élet_roma_varosaban/a_varos_kepe_1_resz (2013. február 6.)

http://www.romaiokor.hu/romai_élet/mindennapi_élet/élet_roma_varosaban/roma_nepe (2013. február 6.)

http://www.romaiokor.hu/romai_élet/mindennapi_élet/hazak_es_lakberek/romai_hazak (2013. február 6.)

Majoros József (1996): Római élet. Gemini Kiadó, Bp. 39-49.p., 125-128.p.

Kedves Kollégák! A feladatlappal kapcsolatos kérdéseikkel a következő telefonszámon kereshetnek: munkahelyi telefonszámom

06-94/501-341 A versenybizottság nevében: **B. Balogh Éva, szaktanácsadó**